

Illegale software

1. Wat is illegale software?

1.1 Mag ik downloaden en installeren zonder betalen?

Mag je een programma downloaden van het internet, zonder hiervoor te betalen, dit installeren op jouw computer, het programma branden op een CD-rom en dit doorgeven aan iemand anders?

Deze vraag kan, wanneer ze zo algemeen wordt gesteld, niet met ja of neen worden beantwoord.

Voor een aantal programma's is het antwoord neen, voor andere programma's is het antwoord ja.

De belangrijke vraag is dus niet mag je programma's downloaden, installeren, gebruiken en/of verspreiden zonder te betalen, maar welke programma's mag je downloaden, installeren, gebruiken en/of verspreiden zonder te betalen.

Hoe weet je welke programma's je gratis mag gebruiken en wat je met deze programma's mag doen, en welke programma's je niet gratis mag gebruiken?

1.2 De licentie

Of je voor een programma moet betalen en wat je met het programma mag doen, hangt af van de "auteur" van het programma, de maker van het programma.

De maker van het programma heeft op basis van het auteursrecht verschillende rechten op het programma. Welke rechten dit juist zijn wordt verder besproken onder de afdeling auteursrecht.

Het is dus de auteur van het programma die zelf kan beslissen wat anderen met zijn programma al dan niet mogen doen, en tegen welke vergoeding.

In de praktijk bepaalt de auteur van het programma wat je met het programma mag doen door je een licentie te geven of te verkopen.

Als je dus in een winkel een programma "koopt", koop je eigenlijk niet het programma maar een licentie om het programma onder bepaalde voorwaarden te gebruiken. Je wordt geen eigenaar van het programma, maar krijgt een aantal gebruiksrechten.

Of je een programma zonder te betalen mag downloaden en installeren hangt dus af van de licentie.

Mag je het gebruiken voor beroepsdoeleinden? Mag je het programma verder verspreiden? Mag je het programma aanpassen? Mag je het programma verkopen?

Het hangt allemaal af van de licentie die je van de auteur krijgt of koopt.

1.3 Wat is dan illegale software?

De term illegale software wordt gebruikt voor software die je gebruikt zonder dat je hiervoor een licentie hebt gekregen of gekocht of voor software die je gebruikt tegen de voorwaarden van de licentie in.

In de meest voorkomende betekenis van de term illegale software, is dus niet de software zelf illegaal, maar wel het gebruik van de software of wat je met de software doet.

Met andere woorden, wanneer je iets doet met software waarvoor je van de auteur geen toestemming hebt gekregen, spreekt men van illegale software.

Het is dus zeer belangrijk om te weten welke gebruiksrechten in de licentie worden toegekend, want van zodra je iets doet met de software dat niet wordt toegestaan of wordt verboden in de licentie, maak je illegaal gebruik van de software.

1.4 Voorbeelden van licenties

Om aan te tonen dat echt alles afhangt van de licentie die de auteur geeft of verkoopt gaan we de belangrijkste punten van twee zeer verschillende licenties even overlopen.

De eerste licentie is één van de licenties die Microsoft gebruikt voor Windows XP Professional, die wordt (werd) meegeleverd met een nieuwe computer.

De tweede licentie is de GPL versie 2, General Public Licence, die onder meer wordt gebruikt voor de Linux kernel en heel wat openbron software.

1.4.1 Licentie Microsoft Windows XP Professional

Het betreft een gekochte licentie samen met de aankoop van een nieuwe computer (hardware).

Gebruiksrechten:

- U mag 1 exemplaar installeren, en dit mag door niet meer dan 2 processors gelijktijdig gebruikt worden.
- De software mag niet gelijktijdig gebruikt worden op verschillende computers, noch worden overgedragen naar een andere computer.
- De software moet binnen de 30 dagen geactiveerd worden via internet of telefonisch
- Een netwerk mag met maximaal 10 andere computers en of elektronische apparaten.

- 1 reservekopie maken is toegelaten, uitsluitend voor archiveringsdoeleinden. Deze mag niet uitgeleend of overgedragen worden.

Automatische diensten:

Dit gaat om functies in XP die automatisch en zonder dit aan u te melden via internet contact opnemen met Microsoft computersystemen.

De software mag niet onderworpen worden aan reverse-engineering of decompilatie. Dit betekent dat u de broncode niet krijgt en ook niet mag proberen te achterhalen hoe deze juist werkt.

Het programma mag niet verhuurd of uitgeleend worden.

Er is slechts een licentie voor 1 taalversie. Wanneer eenmaal de selectie voor een bepaalde taal is gemaakt is deze definitief en mag u geen andere taalversie gebruiken.

1.4.2 General Public License v.2

Het betreft een gratis licentie, waarvoor u niet hoeft te betalen.

Gebruiksrechten:

- U mag doen met de software wat u wil, u mag de software gebruiken waarvoor u wil en op welke wijze u wil.
- Aan het gebruik van de software wordt geen beperking gesteld, noch naar aantal exemplaren, noch naar aantal computers.

Verspreiding van het programma:

- U mag het programma kopiëren en verspreiden, zowel kosteloos als tegen betaling, maar onder de voorwaarde dat dit onder dezelfde licentie gebeurt, dat de licentie wordt megedeeld en dat de broncode beschikbaar is voor degene aan wie u de software overhandigt.

Broncode en wijzigingen:

- De broncode van de software wordt meegeleverd of is beschikbaar.
- U mag deze broncode wijzigen en aanpassen voor eigen gebruik.
- U mag deze broncode wijzigen en aanpassen en de aangepaste versie verspreiden, voor zover dit onder dezelfde licentie gebeurt.

1.5 Conclusie

Het is belangrijk om te weten dat wanneer u een programma “koopt” u eigenlijk niet dit programma koopt maar een gebruiksrecht op het programma, een licentie. Wat u concreet met het programma mag doen staat in de licentievoorwaarden.

Om te weten wat u met een programma al dan niet mag doen moet u dus altijd de licentie nalezen.

In vele gevallen worden bepaalde zaken als evident beschouwd terwijl ze het niet zijn. Zo kunnen er voor dezelfde software verschillende licenties zijn. De licentie voor Windows XP pro bijvoorbeeld verschilt naargelang het besturingssysteem wordt gekocht samen met een nieuwe computer of apart wordt gekocht.

Ook moet u oppassen voor een aantal “valkuilen”. Het zou kunnen dat u programma’s illegaal gebruikt zonder het te beseffen.

Voorbeeld 1

Bijvoorbeeld u koopt een nieuwe pc aan en zet een programma over van de oude pc op de nieuwe. Geen probleem, denkt u, want de oude pc komt in de kelder te staan en wordt toch niet meer gebruikt.

Er zijn echter 2 problemen in deze situatie:

1. U zal eerst aan de hand van de licentie moeten nagaan of u het programma van de ene computer mag overdragen op de andere. Dit is geen evidentie.
2. Zolang het programma op de oude pc staat geïnstalleerd, ook al wordt deze niet meer gebruikt, mag u het niet installeren op een nieuwe pc, tenzij de licentie meerdere installaties van het programma toelaat en u nog niet aan het maximum installaties zit.

Voorbeeld 2

U heeft een eenmanszaak en u heeft geldige licenties voor de software die u gebruikt.

U beslist om uw eenmanszaak om te vormen tot een BVBA en blijft gewoon de computers en software, die u altijd heeft gebruikt, gebruiken, want u heeft toch een geldige licentie.

Er is echter een probleem, u heeft die licentie wel, maar uw BVBA niet, zodat uw BVBA zonder dat u het beseft zit met illegale software. Een licentie is immers meestal niet overdraagbaar.

Het is dus altijd goed opletten en goed de licenties nalezen als u niet zeker bent.

2. Wat als je een programma illegaal gebruikt?

2.1 Beslag inzake namaak

2.1.1 Hoe komt de “auteur” het te weten?

Als u in uw bedrijf gebruik maakt van illegale software, kan de “auteur” van de software beslissen om aan een Rechter toestemming te vragen om beslag inzake namaak te leggen.

De auteur moet dan uiteraard wel op de hoogte zijn van het illegaal gebruik van zijn software of hiervan indicaties hebben.

Meestal wordt de “auteur” of een vereniging aan wie de auteur zijn rechten al dan niet heeft afgestaan (zoals BSA), op de hoogte gebracht door een anonieme tipgever.

Het is niet altijd duidelijk wie dit kan geweest zijn, maar dikwijls is het een ontevreden of ontslagen werknemer, een ontevreden klant of zelfs een concurrent.

2.1.2 Eenzijdig verzoekschrift beslagrechter

De auteur zal dan met een eenzijdig verzoekschrift bij de beslagrechter toelating vragen om beschrijvend beslag te leggen. Omdat het een eenzijdig verzoekschrift is wordt u niet verwittigd.

Concreet zal meestal gevraagd worden om op de adressen van het bedrijf over te mogen tot beschrijving door een deskundige van de software van de “auteur” en alle voorwerpen die namaak kunnen uitmaken.

De deskundige zal opdracht krijgen een beschrijving te geven van de op de computers en/of andere informatiedragers, zoals cd-roms, aanwezige software, bestanden of merken die kunnen wijzen op namaak van de programma's waarvan de auteur de intellectuele eigendomsrechten heeft.

De rechter zal normalerwijze u verbod opleggen aangestelden of mandatarissen te verwittigen van het beslag om te vermijden dat programma's nog snel verwijderd worden, of computers ontoegankelijk worden gemaakt. U zal ook verplicht zijn om eventuele paswoorden mee te delen aan de deskundige. Om u te dwingen mee te werken zal er een dwangsom worden opgelegd per computer/werkstation dat u niet meewerkt.

Verder zal de “auteur” aan de rechter vragen dat de deskundige wordt aangesteld als bewaarder van de van namaak verdachte software, bestanden en informatiedragers, zodat de deskundige deze kan meenemen.

2.1.3 Verloop van het beslag

Wanneer de gerechtsdeurwaarder, deskundige en politie bij u komen aankloppen, bent u zelf nog niet op de hoogte van wat er gebeurt.

Het zal dus als een complete verrassing komen dat er een deurwaarder en deskundige voor de deur staan die de computers komen controleren.

Als de rechter toestemming heeft verleend om tot beschrijvend beslag over te gaan kan u dit uiteraard niet weigeren en zal u uw medewerking moeten verlenen. Afhankelijk van de beschikking van de rechter kan een vertegenwoordiger van de “auteur” aanwezig zijn bij het beslag.

De deskundige zal de computers en alle informatiedragers onderzoeken.

Voor alle software die gevonden wordt en waarop de “auteur” intellectuele eigendomsrechten heeft zal u geldige licenties moeten kunnen voorleggen.

Kan u dit niet, worden de computers waarop de software staat verzegeld, worden andere informatiedragers meegenomen en kunnen zelfs de computers worden meegenomen.

U zal normalerwijze wel de kans hebben om eventuele essentiële gegevens voor de werking van het bedrijf te kopiëren. Dit moet echter onmiddellijk kunnen.

Het concrete gevolg is dus dat alle Pc's waarop illegale software voorkomt verzegeld of meegenomen worden zodat u deze niet meer kunt gebruiken.

Dit kan uiteraard zeer zware gevolgen hebben voor het bedrijf.

2.2 Verzet

Het is mogelijk om tegen de beschikking van de rechter waarbij het beschrijvend beslag wordt toegestaan derdenverzet aan te tekenen.

Dit kan echter pas na het leggen van het beslag omdat u niet op voorhand op de hoogte bent. En de vraag is dan ook in welke mate dit nuttig is.

Indien er effectief illegale software wordt aangetroffen, zal de rechter niet snel geneigd zijn om dit beslag, of verzegeling van de computers op te heffen.

Wel zal sneller worden toegestaan dat er een kopie wordt gemaakt van voor het bedrijf essentiële gegevens als dit niet kon tijdens het beslag zelf. Dit moet echter opnieuw in aanwezigheid en onder toezicht van de deskundige gebeuren en als er effectief illegale software is gevonden zullen deze kosten ten laste komen van uw bedrijf.

2.3 Onderhandeling of procedure ten gronde

Als er illegale software wordt vastgesteld kan u in eerste instantie onderhandelen met de “auteur” om tot een minnelijke regeling te komen.

Een dergelijke minnelijke regeling zal meestal bestaan uit enerzijds het vergoeden van de kosten die door de “auteur” zijn gemaakt, zoals de gerechtskosten, deurwaarderskosten en kosten van de deskundige, en anderzijds uit een bedrag dat betaald wordt als schadevergoeding voor het illegaal gebruik van de software.

Als er geen minnelijke regeling tot stand komt kan de “auteur” overgaan tot een dagvaarding ten gronde en oor de rechter een schadevergoeding eisen.

Indien het verslag van de deskundige dan effectief spreekt van software waarvoor u geen geldige licentie heeft, zal u vermoedelijk door de rechter tot de kosten en een schadevergoeding veroordeeld worden.

De vraag is hoe hoog dat een dergelijke schadevergoeding kan zijn.

De rechtspraak vertrekt meestal van de officiële verkoopadviesprijs en past hierop een schadevergoedingscoëfficiënt toe die meestal wordt vastgesteld op 2.

Dit betekent dat u als schadevergoeding meestal het dubbele van de officiële verkoopadviesprijs zal moeten betalen, verhoogd met de gerechtskosten.

Dit betekent nog niet dat u dan ook van de programma's mag gebruik maken. Deze zijn nog steeds illegaal en zullen moeten vernietigd worden. Als u ze wil blijven gebruiken zal u ze moeten aankopen en nog eens betalen.

2.4 Strafrechtelijke vervolging is mogelijk

Bovendien is strafrechtelijk vervolging mogelijk wanneer u oor commerciële doeleinden illegale software bezit. Software dat een bedrijf gebruikt is uiteraard steeds voor commerciële doeleinden.

U kan dus strafrechtelijk worden veroordeeld op basis van art. 11 van de wet houdende omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's (WRC).

In dat geval kunnen de computers niet louter verzegeld worden, maar zelfs verbeurdverklaard worden, zodat u ook de hardware kwijt bent.

Er kan een gevangenisstraf worden opgelegd van 3 maanden tot 3 jaar en een geldboete van 100 tot 100.000 EUR, onafhankelijk van de schadevergoeding die u verschuldigd kan zijn aan de “auteur”.

Art. 11. § 1. Met een gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met een geldboete van 100 tot 100.000 euro of met een van die straffen alleen worden gestraft degenen die een kopie van een computerprogramma in het verkeer brengen of voor commerciële doeleinden bezitten, terwijl zij weten of redelijkerwijs kunnen vermoeden dat het een onrechtmatige kopie is, dan wel middelen in het verkeer brengen of voor commerciële doeleinden bezitten die uitsluitend bestemd zijn om de ongeoorloofde verwijdering of ontwijking van de technische voorzieningen ter bescherming van het computerprogramma te vergemakkelijken.

In geval van herhaling binnen vijf jaar na een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wegens dezelfde inbreuk, worden de opgelopen straffen op het dubbel van het maximum gebracht.

§ 2. Wanneer de rechter een veroordeling wegens overtreding van § 1 uitspreekt, kan hij de verbeurdverklaring uitspreken van de materiële dragers waarmee de overtreding is gepleegd.